

2. 6. 1904. — Τὸ περίμενα, πῶς θ' ἀρρώ-
σταίνα· ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ ἐφυγε, ἔλεγα, θὰ μπο-
ρέσω νὰ ζήσω; Σήμερον ὁ γιαντρός φαινόντανε στενο-
χωρημένος, μὲ μισόλογον ἀπαντοῦσε τῆς μητέρας
μου. Ὁ ἀνόητος! γὰρ νὰ τὴν ἀνεσυχῆ τὴν κατημένη
περσότερο. Ἐγὼ ὅμως εἶμαι ἡσυγῆ, λυπᾶμαι μονάχα
γιὰ τὴ μαμά· ἀδιαφορῶ γιὰ ὅλα τᾶλλα. Θὰ φαίνε-
ται παράξενο, ἀφοῦ εἶμαι τόσο νέα, μὰ πάλι ἀφοῦ
νέα γνώρισα τὴν πίκρια τῆς ζωῆς; Μὴ σὲ μέλει,
μαννοῦλα μου, καὶ πάντα γελαστή θὰ μὲ βλέπης,
θὰ κἄνω ἀγῶνα, τὸ ξέρω, μὰ ἀφοῦ εἶναι γιὰ τὴν
ἡσυχία σου! Γλυκειά μου μάννα, σὺ μονάχα ἀπὸ
τὴν κούνια τοῦ παιδιοῦ, ὡς ποῦ νὰ σφαλίσῃ τὰ μά-
τια του, εἶσαι πάντα ἴδια, φιλόστοργη, πονετικιά,
χρυσή, σὺ μονάχα.

Δὲν ἀντέχω νὰ διαβάσω τὴν ἱστορία τοῦ πόνου
της· ἡ καρδιά μου χτυπᾷ σὰ δαυμονισμένη. Γυρίζω
γλήγορα τὰ φύλλα, φτάνω στὴν ὑστερῆ ἡμερομηνία,
εἶτανε γραμμένη ἐξῆ μέρησιν πρὶν πεθάνῃ.

Ὀκτώβριος 12. — Σήμερον μοῦ περνᾷ μιὰ ἰδέα·
μ' ἀγαποῦσε σὰν ἀδερφὸν του, γιὰτ' ἤμουν μικροῦλα,
σὰ μὲ ξαναιδῆ μεγάλην παιδί, ποῖος ξέρει... Μπορεῖ
αὐτὸς νὰ τὸ πιστέψω; μήπως δὲ διάβασα τὴν ἀγά-
πη στὰ μάτια του τὴν παραμονὴ τοῦ μισμοῦ του;
τί σημαίνει, ἂν τότες ἀγαποῦσε μιὰ μικροῦλα; μή-
πως οἱ μικρὲς δὲ μεγαλώνουν;

Δὲ μπορῶ νὰ γράψω πολὺ, μοῦ τρέμει τὸ χέρι
καὶ τὸ μέτωπό μου καίει, ὡς πῶς καίει! Ἄχ! ἄς αἰ-
στανόμουνα μιὰ ἄλλη φορὰ τὰ χεῖλια του στὸ μέ-
τωπό μου, θὰ μοῦ περνοῦσε ἡ καούρα καὶ θὰ ξαναρ-
χόντανε ἡ ζωὴ στ' ἀρρωστημένο μου κουφάρι, δεύ-
τερη ζωὴ θὰ λάβαινε τὸ Γιασεμί. Ἄχ! ἄς τὰ αἰ-
στανόμουνα μονάχα! Μὰ ἡ Γερμανίδα; Ἄχ, αὐτ' ἡ
Γερμανίδα!

Ἐδῶ τελειώνουν οἱ «Κραυφές της σκέψης» τόσα
μαχαίρια γιὰ τὴν καρδιά μου.

Καὶ μπροστὰ στὴς σκέψεις ἐκείνες, εἰκόνα μιᾶς
ἀγνῆς καρδίας, ἐνὸς εὐγενικοῦ χαρακτήρα, στὴ θέση

τερα. Τότες ἐνοιώσε πῶς σωτηρία πλὴν δὲν ὑπάρχει,
πῶς ἡ μοῖρα τὴν ἔσπερε στὸ χαμό. Ἐκοίταξε ὀλό-
γυρά της χωρὶς νὰ ξέρει γιατί, κ' εἶδε σιμά της
πολὺ ἕνα πηγάδι. Καὶ μὲ μιᾶς ἐσέξε στὸ νοῦ της ἡ
ἰδέα, πῶς τὸ πηγάδι θὰ τῆς προῶδοῦσε ἡσυχία θά-
νατο, ἀνάπαψη γιὰ τὰ πάθια της ὅλα· καὶ μόλις
ἐσκέφτηκε τὸ θάνατο καὶ τὸν ἀποφάσισε. Ἐπεσε μέσα
μὲ τὸ κεφάλι. Τὸ νερὸ ἀρμυρῶδες ἔβρασε· ὁ θόλος ἀν-
τιλάλησε.

Καὶ τὰν κατώμα τοῦ νεροῦ καὶ τῆ βροῆ τᾶκου-
σαν κ' ὁ καθαλλάρης κ' ὁ Σταθῆς, κ' ἐγύρισαν
νὰ κοιτάξουν τρομαγμένοι· κ' οἱ δύο.

«Ἐπεσε μέσα» εἶπε ὁ Ἀρτέμιος γυρίζοντας τὰ-
λογο καὶ κιοινοῦντας.

«Ἐπεσε μέσα» εἶπε ὁ δούλος του ἀνοίγοντας τὰ
μάτια.

«Νὰ τὴ γλυτώσωμεν» ξανάειπε ὁ Ἀρτέμιος κ'
ἐκίνησε μ' ὅλη τὴ γλιγοραδα τᾶλόγου του, ἐνῶ ὁ
ἄλλος τὸν ἀκολουθοῦσε καταπόδι.

Σὲ μιὰ στιγμή ἔφτασαν τὰ νερὰ ἐχτυπιῶνταν
ἀκόμα· κ' ἐνῶ ὁ Ἀρτέμιος ἐπηδοῦσε ἀπὸ τᾶλογο
ὁ Σταθῆς ἐσκυψε στὸ φροχέλι κ' ἐμέτρησε μὲ τὸ
βλέμμα στὸ βάθος. — «Κατεβαίνω» εἶπε.

«Ὅχι δε σὲ σῶνω» τοῦ ἀποκρίθηκε· λύσε γλι-
γορα τὰ σαμαρσκόικα θὰ κρεμαστῶ ἐγὼ». Κ' ἔτσι
λέγοντας ἐρρίχνε μερικὰ φορέματα, ἐνῶ ὁ ἄλλος ἐ-
ξερπέρθευε γοργὰ τὰ σκιοινά, κ' ἔδενε μιὰ κλώνα
σ' ἕνα σιμωτεινὸ δέντρο. Ἐπειτα ἤρθε ἀμέσως στὸν
Ἀρτέμιον, ποῦς καθίσει στὸ πηγαδιοῦ τὴ βύρα,
καὶ μὲ τὴν ἄλλη κλώνα ἄρχισε τοῦτος ἐφτός νὰ κα-
τεβαίνει, κ' ὁ Σταθῆς ἐβάστοῦσε ἀπὸ πάνω τὸ

ἐκείνη ποῦ γύρω της φτερούγισαν ὄνειρατ' ἀγνά,
χρυσῆς ἐλπίδες, πόνοι, ἀπελπισίες, στεναγμοί, στὴ
θέση ἐκείνη ὁ σοφός, Γιασεμί μου, σκέπασε τὸ πρό-
σωπο μὲ τὰ δύο του χέρια κ' ἐκλαψε σὰ μικρὸ παιδί,
ἐκλαψε δὺο θανάτους, τὸ θάνατο μιᾶς ὁμορφῆς νεό-
της — σπαρχατικὸ νέκρωμα ἀγῶν νεανικῶν παλμῶν
— καὶ τὸ θάνατο τῆς εὐτυχίας του, ποῦ τὴν ἔχασε
πρὶν τὴ γνωρίσῃ καὶ ποῦ ὅταν ἔμαθε τὴν ὑπαρξή
της κείτονταν μπροστὰ του πτώμα, ἐρείπιον, μνήμα,
σκοτεινιά.

Καβαδάτες 18. 9. 1905.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

Ἡ Κοινή Γνώμη

ΤΟ ΑΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟ

Φίλε Νουμά,

Μία μικρὴ ἱστορία σχετικὴ μὲ κάτι ποῦ γράφεις
στὰ Φαινόμενα καὶ Πράγματα τοῦ τελευταίου φύλλου
γιὰ τὴ μετάφραση τοῦ Εὐαγγελίου.

Τὴν περασμένη Λαμπρῆ. Ἐδῶ στὸ νησί μας
κοντὰ στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα μιλοῦν καὶ τὴν Ἀρβα-
νίτικη. Στὸν ἑσπερινὸ τῆς Λαμπρῆς—τὴν Ἀγία
δηλαδή—συνειθίζου κ' ἐδῶ νὰ διαβάζουν τὸ Εὐαγ-
γέλιο ὅλοι οἱ παπαδες σὲ ἄλλη ὁ καθένας γλῶσσα.
Πρῶτα διαβάζαν τὸ κείμενον, μιὰ μετάφραση σὲ κα-
θαρέθουσα, καὶ μιὰ ἀρβανίτικη. Ἀπὸ τὰ Εὐαγγε-
λιακὰ τὸ διαβάζουν μόνο ἀρχαῖα καὶ Ἀρβανίτικα.
Ὅταν τέλειωσε ὁ ἑσπερινὸς μιλοῦσα μὲ κάτι φίλους
μου σφουγγαράδες ἀπλοῦς, ἀγράμματους σχεδὸν ἀν-
θρώπους. Ὁ ἕνας τότε μοῦ εἶπε. *Τὴ ὁμορφὸ τὸ
Εὐαγγέλιο σήμερον. Μοῦ γόμοσαν τὰ μάτια δάκρυα.
Μὲς τὴν καρδιά μου τὸ νοίωσα.*

Καὶ μοῦ ξανάειπε τὰ ὁμορφώτερα λόγια τοῦ Εὐ-
αγγελίου... ἀρβανίτικα. Ἐκεῖνα εἶχε νοίωσει, γιὰτ'
εἶταν γραμμένα σὲ μιὰ ἀπὸ τὴς δύο γλώσσας ποῦ
μαθαίνει ἀπὸ μικρός.

Ἄς εἶναι· μὲ ρώτησε τότε ἕνας ἄλλος ἀπὸ τὴ

σκοινὴ τεντωμένο, βοηθώντας τον ἔτσι στὸ κατέβα-
σμα. Τὸ πηγάδι ἦταν βαθὺ κ' εἶχε νερὸ πλῆθος.

«Βάστα» εἶπε ἀπὸ μέσα ὁ Ἀρτέμιος ἄμα ἔ-
φτακε τὴν ὄψη τοῦ νεροῦ, ποῦ ἀνακατενότου. Κ' ἐ-
κοίταξε. Ἡ Σταλαχτὴ ἐξαναρχότου στὸν ἀφρὸ
κουνώντας ἀκανόνιστα κ' ἀπελπισμένα τὰ χέρια,
κ' ὅταν τὸ κεφάλι της ἐβόηκε ὄξω, τὸ στόμα της,
ποῦθελε νὰ φωνάζει, ἐγαργάρισε βραχνὰ μιὰ στιγμή,
ἔπειτα τὸ νερὸ τὴν ἐσκέπασε μπουρμουλίζοντας, κ'
ἄρχισε σύγκορη νὰ βουλάει. Μ' ἕνα χέρι ὁ Ἀρτέ-
μιος ἐκρεμάστηκε ἀπὸ τὸ σκοινὶ κρατώντας τὰ πό-
δια στὴς λιθασμένες πέτρες, ἐσκυψε μ' ὀρμή, κ' ἔ-
δραξε ἀπὸ τὰ μαλλιά τὴ δυστυχημένη. Τὴν ἐπρά-
θηξε πάλι ἀπάνου τὰ χέρια της ἐσπεροδουκλωθῆκαν
στὸ βραχιόνι του καὶ τὰ νύχια της ἐμπηχτήκαν
στὸ κρᾶς του.

«Τράβα» ἐφώναξε ἀπὸ μέσα «εἶνε βραειά· μο-
ναχὸς δὲ θὰ μπορέσω ν' ἀνέβω».

«Βαστάξου μιὰ στιγμή» ἀποκρίθηκε ἀπὸ πά-
νου· «κάποιος ἔρχεται καὶ θὰ βοηθήσει. Ἐπλάκω-
σε». Καὶ μ' ὅση δύναμη εἶχε στὰ πλατεῖα του
στήθια ἐφώναξε:—«Ἐλα γλιγορα, Γιάννη·ἐδῶ πνί-
γονται».

«Πνίγονται;» εἶπε στατικὸς ὁ Γιάννης ὁ Λάκου-
ρας, ποῦς φτάσει τρεχάτος. Κ' ἐπρόστεσε.—«Ἐρ-
χόμενα σταμπέλι, ἤξερα πῶς θὰ συνέβαινε κάτι,
ἀφοῦ τὴν ἀπελπίσατε». Κ' ἔπιασε τὸ σκοινί.

«Τράβα» τοῦπε ὁ Θανάσης πέρνοντας φῶρα
κρέμονται κ' οἱ δύο· τράβα».

Μὰ ὁ Γιάννης ἔμεινε ἀκίνητος. Κι' ὁ Σταθῆς
ἔστρεψε τὸ πρόσωπο καὶ τὸν ἐκοίταξε καταμάματα·
τὸν εἶδε γλωμῶ, μὲ τὰ μάτια βγαλμένα ἀπὸ τὴς
κόχες, μὲ σκληρὴν ἐκφραση στὰ χεῖλια. Κ' ἐτρόμαξε.

συντροφικὰ—αὐτὸς εἶχε βγάλει τὸ ἑλλ. σχολεῖο —
γιατὶ τάχα νὰ μὴ διαβάσουν τὸ Ἐδαγγέλιο καὶ στὴν
ἀπλὴ γλῶσσα νὰ τὸ καταλαβαίνουμε κ' ἐμεῖς; Μὲ
λίγα λόγια τοῦς θύμισα τὰ Εὐαγγελιακὰ καὶ γιὰτ'
δὲν ἀφῆνον οἱ μούμιες τῆς Ἀθήνας νὰ μεταφραστῆ.
Καὶ ἀνοῖξαν τὸ στόμα καὶ ἀποροῦσαν, καὶ θὰ ἀπο-
ροῦν ἀκόμα πιστεύω. Καὶ ὁ ἀκηκοὺς μεμαρτύρησε.

Ἰδρα 3 Ὀκτώβριον 1905.

M. ANΘ.

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΛΟΜΑΔΙΑΤΚΟ

Ἄπο Πέμπτη ὁ Πέμπτη

Ἰπουργὸς Ἐσωτερικῶν ὁ Κυρ. Μανρομυχάλης.

Σκοτωμοί. Ἐπαρχίαι 6.

Λαθωμοί. Ἀθήνα 4, Περαιὰς 3 ὁ ἕνας ἀπὸ
τὸ τράμ), Ἐπαρχίαι 10.

Κλεψιές. Ἀθήνα 5, Περαιὰς 1, Ἐπαρχίαι 4
(Μιὰ ληστεία στὴ Μάντρα καὶ ἄλλη μιὰ στὴν
Ἀγιά).

Ἀπαγωγές. Καμιά. Περίεργο!

Ο ΦΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

Κάποιου λογιώτατου ὁ γιὸς πῆγαινε στὸν πόλεμον κ'
ἔταξε στὸν πατέρα του ὅτι θὰ τοῦ φέρῃ τὸ κεφάλι ἐνὸς
ὄχρου.

—Ἐῦχομαι· νὰ γυρίσῃ χωρὶς κεφάλι, φτάνει μόνο νὰ
σὲ ἰδῶ γερὸ καὶ νὰ χαρῶ.

— Ταξιδεύοντας κάποτε ἕνας λογιώτατος, ἕνας κρη-
μλὸς κ' ἕνας μπαρμπέρης, συμφωνήσανε νὰ φυλάξῃ καθένας
τοὺς τέσσαρες ὥρες, ἐνῶ οἱ ἄλλοι δύο θὰ κοιμοῦνται. Κι
ἔπεσε ὁ λαχνὸς πρῶτα στὸν μπαρμπέρη· κ' αὐτὸς γι' ἐ-
στέο ξούρισε τὸ κεφάλι τοῦ λογιώτατου ἐνῶ κοιμότανε,
κ' ἄμα ἤρθεν ἡ ὥρα του τὸν ξύπνησε. Μὰ ὁ λογιώτατος
ξύπνησε τὸ κεφάλι του ὑστερ' ἀπὸ τὸν ὕπνον καὶ βρισκον-
τάς το δίχως τρίχες, εἶπε·

— Τί βλάκας αὐτὸς ὁ μπαρμπέρης· ἔκαμε λάθος κ'
ἀντὶ γιὰ μένα ξύπνησε τὸν κρημλὸν.

«Ὅχι τοῦς πνίξω» εἶπε ὁ Γιάννης.

«Τράβατε» ἐφώναξε ἀπὸ κάτου ὁ Ἀρτέμιος «τὰ
χέρια μου καίνε σὰ νὰ βαστοῦσα ἀθράκια».

«Τί θὰ κάμεις;» εἶπε ὁ Σταθῆς βλέποντας τὸ
Γιάννη νὰ βγάξῃ ἀπὸ τὴ ζωὴ τὸ μαχαίρι.

«Ἐκείνου τοῦ πρέπει τιμωρία, ἐκείνη γιὰτὶ νὰ
ζεῖ στὴν ἀτιμία;» ἀποκρίθηκε· «γι' ἀπὸτὸ μού τὴν
ἐπήρατε;»

Τώρα ὁ Σταθῆς ἐφώναξε:—«Ἀφέντη ἄφησέ την
καὶ μοναχὸς σου ἀνέβα». Κι' ἄφησε τὸ σκοινί. «Ἄ,
μὴ μοῦ τὸν σκοτώσεις» ἐπρόστεσε κ' ἐρρίχτηκε πάνω
στὸ Γιάννη γιὰ νὰ τὸν ξαρματώσει.

«Τράβατε» ἐφώναξε πάλι ὁ Ἀρτέμιος «δὲν τὴν
ἀφίνω».

Κι' ὡς τόσο ὁ Γιάννης ἔλεγε ἀγριεμένος:—
«Φεύγα, ἄτιμε μεσάτωρα, σὲ σφάζω καὶ σένα».

Μὰ ὁ Σταθῆς εἶχε χάσει κάθε φόβον, μὲ τὸ κορμί
του ἐδιαφέντευε τὸ σκοινί, κ' ἐπάσκιζε νὰ σιμώσῃ
τὸν ἄλλον, ὡς ποῦ μιὰ μαχαίριὰ τὸν ἐσώριασε κατὰ
γῆς λαθωμένον.

Κι' ἀμέσως μὲ τὸ ματωμένο μαχαίρι ὁ Γιάννης
ἐκοψε τὸ σκοινί· τὸ νερὸ δαρμένο ἀπὸ τὰ δύο κορ-
μιά, ποῦ βούλιαζαν, ἔβρασε κ' ἀναπετάχτηκε ὡς
τὸ φροχέλι, κ' ὁ φωνᾶς ἐτήραξε τρυγύρου του σὰν
ξαρπισμένος ἀπὸ τὸ ἔργον του.

Ἐνα κοράκι ἤρθε κ' ἐκάθισε στὴν ἑλῆα, ὅπου
ἦταν ἀκόμα δεμένο ἕνα κομματι τοῦ σκοινοῦ, κ'
ἐκράζε· κ' ὁ Γιάννης ἀνασηκόνοντας τὰ μάτια εἶπε·
—«Ἐκαμα κρίση».

Κρασάδες, — Ἰούνιος 1905.

K. ΘΕΟΤΟΚΗΣ